

OTVORENO PISMO GRAĐANSKIH INICIJATIVA MINISTRU UPRAVE IVANU MALENICI

Poštovani,

nacrt izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: GUP) iz lipnja 2019. nije u skladu s demokratskim procedurama javne participacije te se protivi strukovno usvojenim i vrijednim načelima donošenja prostornih planova.

Zahtjevi iz Prostornog Plana Grada Zagreba nisu poštovani u ovom Nacrtu GUP-a

Objavljena dokumentacija sadrži iste nedostatke zbog kojih Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: MGIPU) nije niti prvi put izdalo suglasnost za ovakav GUP. Konkretno, namjena zemljišta na prostoru Velesajma i Hipodroma nije u skladu s Prostornim planom Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: PPGZ), što je bio jedan od glavnih prigovora Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja.

U GUP-u se predlaže i niz drugih, štetnih izmjena, koje izravno smanjuju kvalitetu življenja svih građana grada Zagreba. Progušćivanje gradnje, smanjenje tehničkih parametara za izgradnju biciklističkih, smanjenje kriterija za bazne stanice, narušavanje povijesne i ambijetalne vrijednosti gradskog krajolika samo su neka od područja u koje ovakav urbanistički plan besramno zadire, pritom pogoršavajući situaciju umjesto da ju regulira u pozitivnom smjeru. Ukidanje minimalne visine antenskih stupova 12m u odnosu na okolne zgrade, uz ograničavanje postojećih razina jakosti elektromagnetskih polja samo na škole, vrtiće i zdravstvene ustanove, izravno bi povećalo izloženost građana zračenju koje je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) klasificirala kao „potencijalni kancerogen za ljude“. Također, na perfidan način kroz članak 68. Prijelaznih i završnih odredbi želi se legalizirati, odnosno opravdati lokacije, uređaje i građevine koji obavljaju djelatnost gospodarenja otpadom, a koji su smješteni u suprotnosti s GUP-om Grada Zagreba. Tako se, bez ikakvih konkretnih rokova ili uvjeta, omogućuje nekome tko nije trebao dobiti lokacijsku i građevinsku dozvolu, da obavlja nesmetano svoju djelatnost, i to djelatnost gospodarenja otpadom koja je posebno regulirana mnogim zakonima i podzakonskim propisima, upravo zbog svoje specifičnosti i utjecaja na čovjeka, zdravlje i okoliš.

Veći dio primjedbi i prijedloga iz 2017. godine a na koje su građani dobili odgovore tek prije mjesec dana su odbijene. Za neke izmjene podnesene su i prijave na DORH i Uskok još 2017. godine, kada se otkrilo da je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada u suradnji s Gradonačelnikom Milanom Bandićem izdavali riješenja i naloge za vrijeme trajanja javne rasprave.

Staviti ponovnu (nevažecu) javnu raspravu uslijed ljeta, u grafičkom dijelu prijedloga plana ne označiti promjene, ne dati mogućnost građanima da primjedbe šalju e-mailom... sve to znači da se javna rasprava pokušala organizirati samo pro-forma i da je cilj bio da što manje ljudi sudjeluje u raspravi. To srećom nije uspjelo, javnost se uključila i navodno uručila 9 000 primjedbi i prigovora. Sada saznajemo iz medija kako bez obzira na količinu primjedbi Gradonačelnik Milan Bandić najavljuje GUP kao točku Dnevnog reda Sjednice u rujnu.

Ovo su samo neke od tema koje nisu toliko doprijele do javnosti kao sto su primjerice teme Zagrebačkog Velesajma, Hipodroma, Donjeg grada, no ono što je najveći ZAKONSKI problem su proceduralne pogreške i propusti koje ćemo spomenuti u nastavku teksta.

1. Neusklađenost s planom više razine i neispoštovanost zahtjeva Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja za usklađenjem kao razloga za ponavljanje javne rasprave i uvjeta ponavljanja zahtjeva za suglasnost na konačni prijedlog plana

Očitovanjem KLASA: 350-02/19-12/3 URBROJ: 531-06-19-5, od 8. srpnja 2019. godine (u daljnjem tekstu: **Odbijenica**) kojim Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: **Ministarstvo**) u postupku izdavanja suglasnosti na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Zagreba ("Službeni glasnik Grada Zagreba" br. 16/07, 8/09, 7/13, 9/16, 12/16-pročišćeni tekst - u daljnjem tekstu: **IDGUP**) traži dopunu elaborata prostornog plana i ponavljanje javne rasprave, apostrofirana je neusklađenost elaborata s Prostornim planom Grada Zagreba ("Službeni glasnik Grada Zagreba" br. 8/01, 16/02, 11/03, 2/06, 1/09, 8/09, 21/14, 23/14 i 22/17 - u daljnjem tekstu: **PPGZ**), budući da se mogućnost detaljnijeg određenja namjene, propisana točkom 2.3.1.12. PPGZ, odnosi na uže specificiranje unutar namjene propisane PPGZ-om, a ne planiranje potpuno različite namjene.

"U ovom slučaju na predmetnim područjima koji su prostornim planom određeni kao sportsko-rekreacijska namjena" – jasno daje do znanja Ministarstvo, referirajući se eksplicitno na "prostore Hipodroma (iz sportsko-rekreacijske namjene R1 u tematski park - Z3 i mješovitu namjenu - M), igrališta NK Lokomotiva (iz sportsko-rekreacijske namjene R1 u mješovitu namjenu M i poslovnu namjenu K1)" – "GUP-om bi se, kao detaljnija namjena mogla odrediti isključivo sportsko-rekreacijska namjena, ali ne i mješovita, poslovna ili neka druga namjena". A navodi i da se isto načelo "odnosi i na gospodarsku namjenu određenu PPGZ-om" (referirajući se eksplicitno na "prostor Zagrebačkog velesajma (poslovnoj namjeni K1 dodana je mješovita namjena M)", kao i na "prostor Blato u Novom Zagrebu gdje su izvršene promjene s ciljem realizacije projekta 'Nacionalnog stadiona'".

Uvidom u korigirani prijedlog IDGUP za ponovnu javnu raspravu (u daljnjem tekstu: **prijedlog plana**), čita se da su na kartografskom prikazu "Korištenje i namjena prostora" za prostor Hipodroma predviđene namjene R1, Z3 i M, a za igralište Lokomotive i prostor Velesajma namjene M i K1. Što je – pluralom istovremenih različitih slovnih planskih znakova za jedno te isto područje – protivno osnovnim načelima prostornog planiranja, odnosno čl. 21. te priloge s grafičkim prostornim pokazateljima i planskim znakovima Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova ("Narodne novine" br. 106/98, 39/04, 45/04, 163/04 i 9/11 - u daljnjem tekstu **Pravilnik**), kao i još uvijek neusklađeno s PPGZ. Člankom 13. st. 8. Odredbi za provedbu unesena je mogućnost iznimnog planiranja na prostoru Velesajma *"i svih sadržaja mješovite namjene, kao i svih sadržaja javne i društvene namjene"*, a člankom 14. st. 5. mogućnost iznimnog planiranja *"i svih sadržaja javne i društvene namjene, kao i svih sadržaja tematskog parka i mješovite namjene"*. Što i nadalje predstavlja neusklađenost s PPGZ. Člankom 15. st. 7. Odredbi za provedbu dopuštena je iznimka *"za realizaciju projekta Nacionalnog stadiona"* u odnosu na opću odredbu o minimalno 50% zelenih površina u zoni tematskog parka (Z3), što je skandalozno prvo karakterom iznimke, a onda još dvostruko i pogotovo skandalozno impliciranim smještanjem ničega manjeg od Nacionalnog stadiona u zonu Z3 umjesto isključivo one sporta i rekreacije, i k tome, opet iznimkom, bez obaveze provedbe javnog natječaja, što je zaseban skandal. Treba napomenuti i da je ova odredba u potpuno istom izdanju već u Odbijenici identificirana kao jedna od stavki koje GUP čine neusklađenim s PPGZ.

S obzirom na to da, povrh suprotnosti s Pravilnikom, prijedlog plana evidentno po više točaka nije udovoljio zahtjevu iz Odbijenice za korigiranjem GUP-a sukladno PPGZ, bilo bi potrebno iz njega ukloniti navedene viškove za omogućiti smislenu ponavljanje zahtjeva za suglasnost Ministarstva prema čl. 108. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 153/13, 65/17, 114/18 i 39/19 – u daljnjem tekstu: **Zakon**). Nije stoga jasno što je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada (u daljnjem tekstu: **nositelj izrade**) htio s prijedlogom plana koji to nije ispoštovao.

Je li namjera samo sportsko-rekreativna, bez uopće pretenzije pristupiti traženju suglasnosti? Ili se očekuje od Ministarstva da u dva navrata zauzme dva različita stava o konačnom prijedlogu istovrsno neusklađenom s PPGZ?

Dopusti li mi se banalnu usporedbu, to je poput učenika koji je dobio jedinicu u školi sa objašnjenjem da donese ispravljenu zadaću da bi dobio prolaznu ocijenu, a on opet donese istu onakvu neispravljenu misleći da će dobiti makar neku jednu dvojku.

2. Ponovljena javna rasprava nije regularna i nije se smjela dogoditi

Tako se u Odbijenici navodi i izmijenjenost Konačnog prijedloga u odnosu na Prijedlog GUP-a temeljem četiri akta gradskih službi datirana u 2019. godinu, pri čemu je manje bitan sam podatak da *"navedene izmjene korištenja i namjene prostora nisu bile sastavni dio Prijedloga predmetnog prostornog plana za javnu raspravu"*, ali je zato od kapitalnog značaja konstatacija – citat također iz Odbijenice – da se *"namjena prostora unutar obuhvata predmetnog prostornog plana"* mijenjala *"na temelju navedenih očitovanja nadležnih gradskih tijela datiranih od ožujka do svibnja 2019. godine, a kojima je dopunjeno izvješće o javnoj raspravi"*.

Još jednom: *"kojima je dopunjeno izvješće o javnoj raspravi"*. Što je pristojan način da se kaže kako je bilo kakva razlika unesena u konačni prijedlog iz lipnja 2019. godine u odnosu na prijedlog plana iz rujna 2017. godine - ne dakle temeljem primjedbe u javnoj raspravi nego - *nakon isteka zakonskog roka za pripremu izvješća o javnoj raspravi* (11. listopada 2017. godine), mogla biti unesena isključivo na nezakonit način, odnosno kao *falsifikat* osnove po kojoj je nominalno unesena.

Da se modifikacija dogodila prihvaćanjem neke primjedbe u javnoj raspravi koja primjerice mijenja programska polazišta iz Odluke o izradi IDGUP (*"Službeni glasnik Grada Zagreba"* br. 15/15 i 12/16 - u daljnjem tekstu: Odluka), dostajalo bi, prema čl. 104. st. 1. Zakona, ponoviti javnu raspravu i da sve bude regularno. Kako Zakon ne predviđa mogućnost modifikacija temeljem očitovanja naknadnih u odnosu na izvješće o javnoj raspravi, u tom se izvješću navodi interpretaciju po kojoj ni nisu ugrađene temeljem predmetnih očitovanja, nego se temeljem njih odlučilo naknadno prihvatiti neke primjedbe dokumentirane u javnoj raspravi (koje k tome uopće ne traže ono što je ugrađeno). Ali Zakon ne predviđa niti tu mogućnost, nego samo onu koja sve modifikacije temeljem prihvaćenih primjedbi registrira u izvješću o javnoj raspravi pripremljenom unutar zakonskog roka.

Izvješće koje sadržava akte iz 2019. godine nije moglo biti pripremljeno do 11. listopada 2017. godine, što ga čini proceduralno neregularnim, kao i konačni prijedlog iz lipnja 2019. godine.

Činjenica da se i u Odbijenici crno na bijelom eksplicira *naknadnu dopunjenost izvješća* značajno je zato što onemogućuje bilo kakvo daljnje tvrđenje da se ne radi o nezakonitosti i falsifikatu. Što znači da je Ministarstvo – u krajnjoj liniji za ostati dosljednim vlastitoj konstataciji – trebalo ne samo zatražiti ponavljanje javne rasprave, koje pri utvrđenoj nezakonitosti ne dostaje, nego istog trena obustaviti daljnju proceduru te nositelja izrade uputiti na donošenje nove odluke o izradi s pokretanjem procedure iz početka.

3. Prijedlog plana za ponovnu javnu raspravu ostao je u svom sadržaju nezakonit na istovjetan način kao i odbijeni konačni prijedlog

Uvidom u prijedlog plana, razvidno je da je – povrh prenamjena čije porijeklo temeljem očitovanja gradskih tijela iz 2019. konstatira Odbijenica, kao onih *"kojima je dopunjeno izvješće o javnoj raspravi"* – u čl. 82. zadržan je UPU Novi Novi Zagreb, kao i odredba iz čl. 83. kojom se unutar UPU-a Mlades II omogućuje realizacija projekta Nacionalni stadion. Neovisno o propustu da se kompletno obustavi proceduru, s progledanjem kroz prste za to i neopravdanim pružanjem prilike da se barem iz drugog pokušaja pripremi prijedlog plana u skladu sa zakonskom procedurom (te s PPGZ) – čak je i ta šansa, koje nikad nije trebalo biti, propuštena.

Bespredmetno je razgovarati o prijedlogu plana koji sadržava izmjene već identificirane Odbijenicom kao proceduralno nezakonitog porijekla, koje ne mogu postati zakonitima pukim prolaskom kroz ponovnu javnu raspravu.

4. Ponovljena javna rasprava se uopće ne događa

Prva pretpostavka procedure izrade i donošenja prostornog plana, sa svim njenim fazama, u važećoj je odluci o izradi plana. U ovom slučaju ta pretpostavka izostaje.

Odluka je, naime, objavljena 20. srpnja 2015. godina. U to je vrijeme, pa sve do travnja 2019. godine, čl. 87. st. 3. Zakona ograničavao rok u kojem se mora objaviti javnu raspravu na dvije godine od dana objave Odluke. Prva javna rasprava je održana od 12. do 26. rujna 2017. godine, što predstavlja više od propisane dvije godine. Na vrijeme je, doduše, objavljena – pa i ako u zadnji čas – 15. srpnja 2017. godine; 5 dana prije isteka roka.

Postavlja se na tom mjestu pitanje legitimiteta vremenskog razmaka od skoro 2 mjeseca između objave i početka javne rasprave. Nepropisivanjem maksimalnog raspona za to zakonodavac otvara rupu u Zakonu kojom se omogućava izigravanje duha odredbe iz čl. 87. st. 3.: ukoliko od objave do početka prođe, primjerice, 3 godine (teoretski moguće, nigdje ne piše da ne može) – i samo zakonsko traženje da se objava dogodi unutar 2 godine odvedeno je u apsurd, gubeći bilo kakav smisao i značenje.

Iz izvješća o javnoj raspravi čitamo i da je Gradonačelnik Grada Zagreba Zaključak o upućivanju Prijedloga IDGUP u javnu raspravu donio 27. srpnja 2017. godine. Je li to odrađeno u skladu sa Zakonom?

U osnovnom izdanju Zakona ("Narodne novine" br. 153/13), na snazi od 1. siječnja 2014. godine, čl. 98. st. 1. govorio je: "Istodobno s objavom javne rasprave, prijedlog prostornog plana stavlja se na javni uvid na oglasnu ploču i mrežne stranice nositelja izrade prostornog plana i u informacijskom sustavu." Prema takvoj formulaciji, prijedlog bi nedvosmisleno morao biti stavljen na javni uvid 15. srpnja 2017., istodobno s objavom javne rasprave (što je teoretski neizvodivo ukoliko njena objava nije sinhronizirana s njenim početkom te upućuje da je duh odredbe doista bio da *počne* u roku od 2 godine od dana objave odluke o izradi). A dokumentirano je kako je tek 12 dana kasnije donesen Zaključak o njegovom upućivanju u javnu raspravu.

Prvim izmjenama i dopunama Zakona ("Narodne novine" br. 65/17), na snazi od 8. srpnja 2017. godine – 7 dana prije nego će Grad Zagreb objaviti javnu raspravu o prijedlogu IDGUP koja bi bila nezakonita bez istovremenog stavljanja ga na javni uvid – mijenja se upravo čl. 98. st. 1., na način da riječ "*istodobno*" biva zamijenjena riječima "*u skladu*". No, osim što takva zamijenjena formulacija i dalje ostavlja prostor interpretaciji što točno podrazumijeva u tom smislu, člankom 59. prijelaznih i završnih odredbi iz 1. izmjena i dopuna Zakona propisano je: "*Postupci izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja započeti po Zakonu o prostornom uređenju ('Narodne novine', br. 153/13.) do dana stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po tom Zakonu*"; čime je jasno kako se na cjelokupnu proceduru IDGUP odnosi to njegovo osnovno izdanje.

Činjenica da javna rasprava nije u roku propisanom čl. 87. st. 3. mjerodavnog Zakona objavljena sukladno čl. 98. st. 1. istog Zakona, Odluku je učinila nevažećom počevši s 21. srpnjem 2017. godine. Sve što se u proceduri IDGUP dogodilo nakon tog datuma, nezakonito je i nevažeće - *nije se dogodilo*. Pa se tako *ne događa* ni aktualna ponovna javna rasprava o prijedlogu jednog prostornog plana bez važeće odluke o izradi

Zbog svega navedenog tražili smo od Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja da postupi po Zakonu i onemogući donošenje ovakvog GUP-a Grada Zagreba, a reakciju tražimo i od Vašeg Ministarstva uprave s obzirom da se nisu ispoštovali svi uvjeti i da GUP nije smio ići na javnu raspravu u srpnju 2019.godine.

Građanske inicijative :

Udruga građana Siget

Inicijativa Samoborček

HUZEZ – Hrv. Udruga za zaštitu od elektromagnetskog zračenja

Zeleni Vrbani

Inicijativa „Ne ogradi oko kvarta“ – Travno

Udruga eko Zagreb

Braniteljska udruga Vidra – veterani i društvena akcija

Udruga za zaštitu okoliša Resnik – UZOR

Udruga za zaštitu okoliša – eko 2000, Podsused

Zakaj? Za Kajzericu!

Zagreb bez zračenja
2019.

U Zagrebu, 22. kolovoza